

onderzoek naar natuurwaarden

voormalige Mariaschool, Koninginneweg 1 Zandvoort

in 2024

november 2024

onderzoek naar natuurwaarden, voormalige Mariaschool, Koninginneweg 1 Zandvoort, in 2024

Het schoolgebouw Koninginneweg 1 Zandvoort, de voormalige RK Mariaschool, is door woningcorporatie Pré Wonen aangekocht met de bedoeling er woningen voor jongeren uit Zandvoort in te bouwen. Het beleid van de gemeente is om voor 2030 750 woningen in Zandvoort toe te voegen. Dit dient te gebeuren binnen de bebouwde kom omdat het buitengebied voornamelijk natuurgebied is, of een andere bestemming heeft die bebouwing verhindert.

Het betreft een gebouw uit 1920, opgetrokken uit baksteen, twee etages en een zolder, met een schilddak gedekt met dakpannen. Ten zuidwesten bevindt zich de St. Agathakerk uit 1928, naast de kerk en het schoolgebouw (noordwestzijde) de katholieke begraafplaats, waar een aantal grotere bomen staat. Ook tussen kerk en schoolgebouw is geboomte. Aan de noordoostkant staan woonhuizen aan de Koninginneweg, aan de noordwestkant bevindt zich een gebouwencomplex uit ca. 2010 waarin onder meer de Mariaschool is gevestigd. Voordien bevond zich ter plaatse van de gebouwencomplex veel minder bebouwing, was de begraafplaats groter, en liep aan de noordkant de tramlijn Zandvoort-Haarlem. Nadat de Mariaschool uit het gebouw Koninginneweg 1 was verhuisd heeft het oude schoolgebouw enkele jaren gefungeerd als creatief centrum. Het gebouw is een gemeentelijk monument. De historische elementen moeten bij de ombouw tot wooneenheden, en het energiezuiniger maken van het gebouw, intact blijven.

In verband met het verbouwingsplan is het gebouw op 4 april 2024 beoordeeld. Hierbij is vastgesteld dat geen bijzondere soorten wettelijk beschermde planten aanwezig zijn, dat in het dak waarschijnlijk huismussen kunnen nestelen, en in de directe omgeving van het gebouw en ook er in (gat in metselwerk, kapot raam) verschillende algemene vogelsoorten. Verder betekent de toegankelijkheid van het gebouw (ook in verweerd metselwerk) dat er vleermuizen in kunnen verblijven.

Van de huismus is het nest permanent wettelijk beschermd omdat het van jaar op jaar opnieuw wordt gebruikt. Van vleermuizen zijn de meer dan incidenteel gebruikte schuilplaatsen permanent beschermd, dus ook in perioden van het jaar dat vleermuizen er niet verblijven.

Naar nestelen van de huismus en bewoning door vleermuizen is vervolgens nader onderzoek gedaan. Onderzoek naar de huismus vond plaats door middel van drie onderzoeksrondes in de periode begin april - half mei. Onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd in de periodes half mei – half juli (zomerverblijfplaatsen van o.a. groepen vrouwtjes met hun jong) en half augustus – eind september (paartijd dwergvleermuizen waarbij mannetjes een territorium hebben met als centrum een schuilplaats. Bij het onderzoek naar vleermuizen het Vleermuisprotocol gevolgd, en is gebruik gemaakt van een vleermuisdetector (geeft de hoge geluiden van vleermuizen hoorbaar weer).

huismus

Er zijn op 4 en 22 april en op 12 mei 2024 geen huismussen waargenomen bij het gebouw en ook niet in de omgeving.

Het is niet duidelijk in hoeverre het dak bruikbaar is als nestelplaats. De toegang tot nestelruimte (onder de dakpannen) zou de onderrand van het dak zijn, via de dakgoot. Er

wordt soms een type dakpan toegepast met een afsluitende onderrand, of er wordt een vogelwering (soort kam of borstel) onder de onderste rij dakpannen. Dan is het dak voor huismussen onbruikbaar. Het was niet goed waar te nemen of het dak wel of niet toegankelijk is voor huismussen.

Op de dagen dat onderzoek werd verricht waren de omstandigheden gunstig: ochtenden met rustig en zonnig weer.

overige vogels

In begroeiing aan de zuidwestzijde van het gebouw kunnen vogels nestelen maar een concrete aanwijzing dat dit voorjaar 2024 het geval was is er niet.

Aan de noordoostzijde is een kapot raam waardoor vogels in theorie het gebouw binnen kunnen maar ook dit is niet geconstateerd.

Bovenin de zuidwestgevel bevindt zich bij de bovenhoek van een raam een gat in het metselwerk, dat er blijkens Streetview in april 2021 al was. Er lijkt een holle ruimte in de muur te zijn. Op 4 april kwam een kauw uit de opening tevoorschijn. Of er een nest was is onzeker (bij het verdere onderzoek is geen activiteit waargenomen) maar het was in elk geval zo dat de vogel de holte inspecteerde.

gat in de zuidwestgevel, toegang tot vermoedelijke nestelplaats van een paartje kauwen

Hoewel het gebouw geen nestelmogelijkheid voor de gierwaluw biedt is vermeldenswaard dat de soort wel nestelt op ca. 100 m. afstand in de Haarlemmerstraat nr. 20-26 (meerdere nesten). Verder cirkelden tot 10 exemplaren rond de toren van de St. Agathakerk die de galmgaten in leken te willen vliegen maar dat - waarschijnlijk door een afdichting met gaas - niet konden (waarnemingen ochtend 25 juni)

vleermuizen

Onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd op:

30 mei 2:30-3:00	13 °C	ZW 1Bft	bewolkt, droog
16 juni rond 1:30	14 °C	ZW 1Bft	onbewolkt
22 juni 3:00-5:00	15 °C	ZW 2Bft	half bewolkt, droog
10 juli 22:00-24:00	18 °C	ZW 2Bft	licht bewolkt
21 augustus 22:45-23:40	17 °C	ZW 3Bft	licht bewolkt
16 september 22:25- 23:15	15 °C	NO 2Bft	onbewolkt

In de periode mei -juli is slechts op 22 juni vleermuizen zijn waargenomen. In de tuin tussen het voormalige schoolgebouw en de St. Agathakerk vloog een deel van de waarnemingsperiode een jagende gewone dwergvleermuis. Soms was ook een jagende gewone dwergvleermuis aanwezig op de Koninginneweg naast de kerk. Het ging duidelijk om twee exemplaren, die in de schemering verdwenen met onbekende bestemming. In het schoolgebouw en in het kerkgebouw zijde Koninginneweg werd geen schuilplaats gebruikt. De waarnemingen op 30 mei en 16 juni, midden in de nacht waren gericht op gedrag van vleermuizen bij hun schuilplaats (in-/uit- en rondvliegend) maar er waren geen vleermuizen aanwezig.

In de nazomerperiode (baltstijd dwergvleermuizen) was vloog er tijdens beide onderzoeksrondes een baltsroepende mannetje gewone dwergvleermuis op de Koninginneweg, noordoostelijk van het schoolgebouw, en op 21 augustus soms naast de noordoostgevel van het gebouw. Door de overwegende aanwezigheid op de Koninginneweg is geconcludeerd dat de schuilplaats van het baltsterritorium zich in een van de woonhuizen nr. 3-9 moest bevinden. Behalve een baltsterritorium van de gewone dwergvleermuis zijn op 16 september in de omgeving twee territoria van de ruige dwergvleermuis vastgesteld; bij de voorzijde van de St. Agathakerk (zijde Haarlemmerstraat) en achter Koninginneweg 11-13. De bij het baltsterritorium behorende schuilplaats was waarschijnlijk in de zijgevel van gebouw Prinsesseweg 22.

conclusies

In een gat bovenin de zuidwestmuur van het voormalig schoolgebouw Koninginneweg 1 is misschien door kauwen genesteld.

In de begroeiing bij de zuidwestzijde van het gebouw kunnen vogels nestelen maar dit is niet waargenomen.

Vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (huismus en gierzwaluw) zijn bij het gebouw niet waargenomen, de huismus ook niet in de omgeving, de gierzwaluw wel, met nesten in de Haarlemmerstraat. De afwezigheid van de huismus wordt onderbouwd door de waarneming, aansluitend op het onderzoek van het schoolgebouw op een andere locatie in Zandvoort, waar volop activiteit van huismussen was, zoals tsjilpende mannetjes en mussen die in en uit daken kropen waar dus blijkbaar nesten aanwezig waren.

Dat vogels via het gat in het raam boven de ingang (noordoostzijde) het gebouw in gaan (en daar mogelijk nestelen) is niet waargenomen.

Het gebouw is niet of nauwelijks geschikt als schuilplaats voor vleermuizen. Het feit dat er bij het gebouw nauwelijks activiteit van vleermuizen is waargenomen, en ook in de omgeving, hoewel daar vrij veel schuilmogelijkheid is, zoals in de St. Agathakerk, wijst op een zeer beperkte vleermuispopulatie, met voornamelijk één soort, de gewone dwergvleermuis.

De omgeving van het schoolgebouw, met tuin en begraafplaats, en de bomenrijke Koninginneweg, is relatief een gunstige plaats voor vleermuizen om te jagen. De populatie in Zandvoort ondervindt nadeel van de vaak straffe wind, en er zijn niet veel plaatsen waar vleermuizen in de luwte bij bomen kunnen vliegen.

door verwerking is voor vleermuizen toegang tot schuilplaatsen ontstaan in het metselwerk

gevelopeningen van ventilatiekanalen, zoals die veel in de gevels van de St. Agathakerk aanwezig zijn, geven vleermuizen toegang tot een schuilplaats
daadwerkelijk gebruik van deze schuilplaatsen is echter niet waargenomen
het baltsroepende mannetje ruige dwergvleermuis maakte waarschijnlijk gebruik van de spleet tussen de gevel en de zijrand van dakpannen

de oostelijke hoek van het gebouw aan de Koninginneweg

de Koninginneweg gezien vanuit het zuiden

nr. 1, de voormalige Mariaschool, bevindt
zich links voorbij de lage muur

door de vrij hoge bomen vormt de straat samen
met de begraafplaats een geschikt maar nogal
geïsoleerd jachtgebied voor vlemmuizen

Omdat een verkennend onderzoek op 4 april 2024 is gecombineerd met onderzoek naar nestelen van vogels, in het bijzonder van de huismus, en is vastgesteld dat naar die soort en naar vleermuizen een vervolgonderzoek nodig was, is geen apart rapport over het verkennend onderzoek opgesteld.

Onderdeel van zo'n rapport is een beoordeling van de voorgenomen ingreep op het Nationaal Natuur-netwerk. De omgeving van Zandvoort bestaat voor een belangrijk deel uit terrein dat deel uitmaakt van het natuur-netwerk, zelfs van het Europese netwerk van natuurgebieden Natura2000. Het duingebied tussen IJmuiden en Noordwijk vormt Natura2000-gebied 88 Kennemerland-Zuid, met ten noorden van Zandvoort de Kennemerduinen en het Kraansvlak, een corridor tussen Zandvoort en Bentveld, en zuidelijk de Amsterdamse Waterleidingduinen.

De bebouwde kom van Zandvoort heeft ecologisch een beperkte relatie tot de duingebieden. Sommige dieren zullen in Zandvoort hun nest of schuilplaats hebben en in het duin voedsel zoeken, of omgekeerd. Tussen gebouw Koninginneweg 1 en het duingebied is geen relatie te veronderstellen. De kortste afstand tot het duingebied is ca. 500 meter en betreft een druk bezocht terrein aan de rand van Zandvoort, de Zuidduinen. Het stillere aangrenzende gebied van de Amsterdamse Waterleidingduinen ligt 250 meter verder.

Moelijk te definiëren is de indirecte invloed van gebruik van het gebouw op beschermde natuur, dus het effect van aanwezigheid van mensen die het gebouw gebruiken of bewonen, en hun activiteiten zoals verkeersbewegingen. In geval van aanpassing van het gebouw zijn er gevolgen van productie en transport van bouw materiaal en het energieverbruik door een verbouwingswerkzaamheden.

Bij het verkennend onderzoek is geconcludeerd dat behalve vogels en vleermuizen bij gebouw Koninginneweg 1 een aantal diersoorten kunnen leven. Gedacht moet worden aan algemene soorten ongewervelden zoals spinachtigen en insecten, mogelijk enkele amfibieënsoorten (bruine kikker en kleine watersalamander) die echter afhankelijk zijn van water als voortplantingsplaats en dit lijkt alleen aanwezig in de vorm van een vijvertje op de begraafplaats. Verder zijn enkele algemene soorten muizen te verachten, en mogelijk leven er egels in de tuin en op de begraafplaats. De mol lijkt afwezig.

Bijzondere soorten wilde planten zijn niet te verwachten.

Voor al aan de noordwestkant van Koninginneweg 1 is de omgeving erg 'versteend', door bebouwing en bestrating, die weinig leefgebied aan planten en dieren laat. De bebouwing levert ook een barrière op voor dieren die zich over de grond verplaatsen.

De invloed op de directe omgeving van het gebouw is bij uitvoering van werkzaamheden naar verwachting zeer klein.

@gmail.com